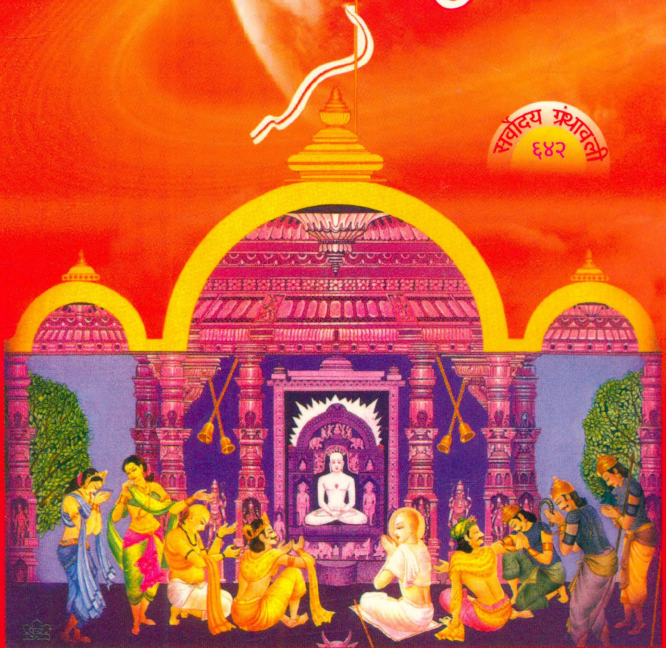

चैत्यवंदन भाष्य सह पद्यानुवाद

सर्वोदय ग्रंथालय
६४२

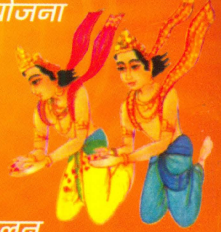

संयोजक - प.पू. श्रुतोपासक मुनिश्री सर्वोदयसागरजी म. सा.

॥ उदयो भवतु सर्वेषाम् ॥

श्री चारित्ररत्न फा. चे. ट्रस्टनी विविध प्रवृत्तिओनी झलक

- श्री गृहमंदिरनी योजना
- श्री जिन प्रतिमाजीनी अष्ट मंगल पाटली योजना
- श्री गुरुमूर्तिओनुं निर्माण
- श्री ताम्रयंत्रोनी संकलना
- श्री आगम साहित्य
- श्री अर्वाचीन साहित्य
- श्री प्राचीन साहित्यनुं पांच-छ भाषामां संकलन
- श्री मल्लीकलर साहित्य
- पू. आ. श्री गुणसागरसूरि ज्ञानसंस्कार शिबिरनुं आयोजन
- गुरुगुण गीत गंगा केसेटोनुं आयोजन

पुस्तक प्राप्ति स्थान

❧ विराग-तेजस-ऋजु गंगर ❧
रमेश अपार्टमेन्ट, अहिल्या बाग सामे, थाणा-

❧ श्री सोमचंद भाणजी लालका ❧
मुंबई गली, पो.-अमलनेर,
जि.-जलगाम, महाराष्ट्र-४२५४०१

❧ मनोज जैन ❧

श्री महावीर जैन आराधना केन्द्र, कोबा, गांधीनगर, ३८२००७

सर्वोदय ग्रंथावली - ६४
सांसारिकमां स्वाध्याय
६४ - ४२

श्री देवेन्द्रसूरिकृत
चैत्यवंदन भाष्य मूळ साथे गुर्जर पद्यानुवाद

पद्यानुवादक

पूज्य श्रुतोपासक मुनिराज श्री सर्वोदयसागरजी म. सा.

प्रकाशक

श्री चारित्ररत्न फा. चे. ट्रस्ट

सौजन्य :- श्री जैन श्वे. मू. पू. संघ ज्ञानखाता - सेंधवा (म.प्र.)

वीर सं. २५३५, वि. सं. २०६५, आर्य संवत् ८२९, गुणसंवत् - २१

॥ उदयो भवतु सर्वेषाम् ॥

॥श्री महावीराय नमः॥ श्री सर्वोदय पार्श्वनाथाय नमः॥ श्री गौतमस्वामिने नमः॥

अचलगच्छेश जंगमयुगप्रधान आ. श्री आर्यरक्षित जयसिंह महेन्द्रप्रभ
मेरुतुंग धर्ममूर्ति कल्याण गौतम गुणसागरसूरिभ्यो नमः॥

दिव्य कृपा

कलिकाल कल्पतरु जंगमयुगप्रधान अचलगच्छेश प.पू. आ.भ.श्री गौतम -
नीति - गुणसागरसूरीश्वरजी म. सा.

शुभ आशीर्वाद

अचलगच्छाधिपति प.पू. आ.भ.श्री गुणोदयसागरसूरीश्वरजी म. सा.

प.पू. युवाचार्य श्री कलाप्रभसागरसूरीश्वरजी म.सा.

पू. गणिवर्यो, पू. मुनिवर्यो आदि

प्रेरणादाता

प.पू. तपस्वी मुनिराज श्री चारित्ररत्नसागरजी म.सा.

शुभेच्छुक

प.पू. मुनि श्री जगवल्लभ-गुणवल्लभसागरजी म.सा. आदि ठाणा - ५०

मार्गदर्शक

प.पू. मुनिराज श्री उदयरत्नसागरजी म.सा.

संपादक

मनोज आर. जैन - कोबा

मूल्य २५ रु. ॥ उदयो भवतु सर्वेषाम्॥ वि. सं. २०६५, प्रथमावृत्ति

પ્રાસ્તાવિકમ્

જિનશાસનમાં દેવતત્ત્વ, ગુરુતત્ત્વ અને ધર્મતત્ત્વ આ ત્રણે તત્ત્વો પ્રસિદ્ધ છે. આ તત્ત્વોની આરાધના કેવી રીતે થાય, તેના વિધિ-વિધાન આવશ્યકાદિ આગમ ગ્રંથોમાં બતાવાયા છે. પણ તે અતિવિસ્તારવાળા હોઈ તેમાંથી સંક્ષેપમાં ઉદ્ધરીને આચાર્ય શ્રી દેવેન્દ્રસૂરિજીએ દેવવંદનભાષ્ય, ગુરુવંદનભાષ્ય અને પચ્ચક્ષાણભાષ્ય નામના ત્રણ સ્વતંત્ર પ્રકરણ ગ્રંથોની રચના કરી છે. તેમાં પ્રથમ દેવવંદનભાષ્ય દેવતત્ત્વની આરાધનાના માર્ગદર્શનરૂપે રચાયેલ છે.

ચૈત્ય એટલે ભગવાનની મૂર્તિ તેના વંદન પૂજનની વિધિ કહેનારું. શાસ્ત્ર એટલે ચૈત્યવંદનભાષ્ય. આમાં ૨૪ પ્રકારો વડે વિધિ દર્શાવી છે. જિનમંદિરમાં દર્શન-પૂજન અર્થે જનારે કઈ કઈ બાબતે ધ્યાન આપવું કેવો વિધિ સાચવવો જેથી તેનું વાસ્તવિક ફલ પ્રાપ્ત થાય, એ બધું આ ભાષ્યમાં સુંદર પ્રકારે દર્શાવ્યું છે. શાસ્ત્રોમાં કહ્યું છે કે વિધિપૂર્વકની ભાવક્રિયાથી શુભ સંસ્કારોના બીજ રોપાય છે. તેથી ઉત્તરોત્તર વિશિષ્ટ પુણ્યબંધ દ્વારા સદ્ગતિની પરંપરા બને છે અને જીવ અન્તે પરમ પદની પ્રાપ્તિ કરે છે.

આ ભાષ્યમાં ૬૩ ગાથાઓ, ૨૪ દ્વારો અને ૨૦૭૪ બોલનું વર્ણન કરીને આરાધક જીવો માટે જ્ઞાનનો સુંદર રસથાળ પીરસ્યો છે. જે અભ્યાસુઓ માટે ખૂબજ ઉપયોગી છે. જિનમંદિર સંબંધિત ૩ નિસિહી, ૩ પ્રદક્ષિણા, ૫ અભિગમાદિ, ૩ પ્રકારના દેવવંદન, નમસ્કાર, અક્ષર, પદાદિ તથા ૪ નિક્ષેપે અરિહંતસ્વરૂપ, ૪ સ્તુતિઓ, ૧૨ હેતુઓ, ૧૬ આગારો, ૧૯ દોષો, ૧૦ મોટી આશાતનાઓ ઇત્યાદિ દેવવંદન વિધિ વિષયક વિશદ વર્ણન કરાયું છે.

પૂજ્ય મુનિશ્રી સર્વોદયસાગરજી મ. સા. તા. ૨૧-૧૨-૦૫ થી તા. ૨૩-૦૪-૦૬ સુધી શ્રી વીરચંદ સોની પરિવારના તલાસરીના સન્સ પેટ્રોલપંચના નિવાસ સ્થાને રહ્યા હતા. પૂજ્યશ્રી સાથે પૂજ્ય મુનિરાજ શ્રી ગુણવલ્લભસાગરજી મ.સા. હતા. ચાર મહિનાની સ્થિરતા દરમ્યાન પૂજ્ય ગુણવલ્લભસાગરજીએ ૧૫૦૦ ગાથાઓ કંઠસ્થ કરી હતી જ્યારે પૂજ્ય શ્રુતોપાસક વિદ્વાન્ મુનિરાજ શ્રી સર્વોદયસાગરજીએ ૨૦ નૂતન રચનાઓ કરી હતી તેમાંથી ત્રણભાષ્ય, છ કર્મગ્રંથની મઠ્ઠી નવ રચનાઓ આ પ્રકાશન શ્રેણીમાં આપવામાં આવી છે. પ્રસ્તુત પુસ્તિકામાં અમે પૂજ્ય મુનિશ્રી દ્વારા રચિત ગુર્જરભાષાબદ્ધ દેવવંદનભાષ્યનો પદ્યાનુવાદ પ્રારંભમાં આપ્યો છે

અને પછી દેવવંદનભાષ્ય મૂલ આપેલ છે જેથી વાચક-મુમુક્ષુઓ ગાથાઓનો સ્વાધ્યાય અને અર્થની અવધારણા બન્ને સાથે કરી શકશે. પૂજ્યશ્રીએ રચેલો આ પદ્યાનુવાદ સુગમ અને સરલ છે. વધુ ડુંડાણપૂર્વક અભ્યાસ કરવા માંગતા જિજ્ઞાસુઓ માટે આ પુસ્તિકાના પ્રાન્તે દેવવંદનભાષ્યને લગતા પ્રાપ્તસાહિત્યની ટીપ આપવામાં આવેલ છે.

પરમ પૂજ્ય શ્રુતોપાસક વિદ્વાન્ મુનિપ્રવર શ્રી સર્વોદયસાગરજી મહારાજશ્રીના સત્પ્રયાસ અને પ્રેરણાથી આ રીતે જીવવિચાર આદિ ચાર પ્રકરણો, ત્રણભાષ્યો અને છ કર્મગ્રંથોનો મૂલ સાથે પદ્યાનુવાદ સર્વપ્રથમવાર છપાઈ રહ્યો છે. અને તે જ્ઞાનપિપાસુઓ માટે આશીર્વાદ રૂપ સિદ્ધ થશે. પૂજ્ય મુનિરાજ શ્રી ઉદયરત્નસાગરજી મ. સા. એ આ કાર્યમાં સુંદર માર્ગદર્શન કરેલ છે. આ પદ્યાનુવાદને અક્ષરશઃ નિરીક્ષણ કરી આપવા બદલ પં. શ્રી ચન્દ્રકાન્તભાઈ એસ. સંઘવી-પાટણનો તેમજ દરેક પ્રકરણોના સાહિત્યની નોંધ આપવા બદલ આચાર્ય શ્રી કૈલાસસાગરસૂરિ જ્ઞાનમંદિર-કોબા તથા પં. જિતેન્દ્ર બી. શાહનો (એલ.ડી. ઇન્ડોલોજી-અમદાવાદ) અન્તઃકરણપૂર્વક આભાર વ્યક્ત કરીએ છીએ.

પ્રકાશન સંસ્થા શ્રી ચારિત્રરત્નફા.વે.ટ્રસ્ટે પ્રભુ મહાવીરના ૨૫૩૫મા નિર્વાણ મહોત્સવના ઉપલક્ષમાં ૨૫૩૫ ગ્રંથો પ્રકાશિત કરવાનો મહાન સંકલ્પ કર્યો છે. એ સંદર્ભમાં ૫૦૦ જેટલા ગ્રંથો પ્રકાશિત થઈ ચૂક્યા છે. તેનો અમને ખૂબજ હર્ષ છે. જેમાં ૫૦૦ પૂજન પ્રતો પૈકી ૨૦૦ પ્રતો પ્રકાશિત થઈ ગઈ છે, ૫૦૦ અપ્રગટ ગ્રંથો પૈકી ૫૦ ગ્રંથો પ્રેસમાં છે, ૧૩૫ કથા ગ્રંથો છ ભાષામાં અને ૫ ભાષામાં પ્રકાશિત થયા છે જે સાધુ-સાધ્વીજીઓને મળવા માટે ખૂબજ ઉપયોગી છે, ૪૫ આગમ સચિત્ર ગુજરાતી, હિંદી અને અંગ્રેજી ભાવાર્થ સાથે પ્રકાશિત થયેલ છે, ૩૦૦ રાસ વિ. મર્યાદિત નકલો પ્રકાશિત કરી છે, અચલગચ્છની ૧૦૦ પૂજાઓ પૈકી ૫૦ પ્રકાશિત કરી છે, ૧૦૦ ઢાલિયા, ૧૫૦ અચલગચ્છીય આર્ચાર્યોના સંસ્કૃત ચરિત્રો, ૧૦૮ કરમશી ચેતશી ચોનાનું અપ્રગટ સાહિત્ય, ૧૫૦ શ્રી પાર્શ્વભાઈનું અપ્રગટ સાહિત્ય, ૫૧ ગુણમંજૂષા પ્રકાશિત થયેલ છે. ૫૧ સ્તોત્રો ચંડાન્વય-દંડાન્વય અને પદચ્છેદ યુક્ત પ્રકાશન થઈ રહ્યા છે જેમાં ૨૧ સ્તોત્રો પ્રેસમાં છે. તદુપરાંત ૧૨૦ સામાયિકમાં સ્વાધ્યાય પુસ્તિકાઓ, ૨૨૫ વિવિધ ગ્રંથો આમ કુલ મઠીને ૨૫૩૫ ગ્રંથો થાય છે. હમણાસુધી આ કાર્ય ધીમી ગતિએ ચાલતું હતું તે હવે દેવ-ગુરુ પસાયે વેગવંતુ ચાલશે એવી આશા છે.

ट्रस्टना निर्णयो

१. हवे पछी बधा ग्रंथो मल्टी कलरमां छपाशे.
२. ग्रंथो माटे दाननी अपील बहार पडशे नहि.
३. अध्ययनमां उपयोगी माहिती अलभ्य बने तो पोस्टल खर्च तथा झेरोक्ष खर्च लईने व्यवस्था करी आपवी.
४. प्रकाशित ग्रंथो कोईने पण भेटमां आपवा नहि.
५. वि.सं २०६७ पछी योग्य समये ट्रस्टनुं विसर्जन करी देवाशे.

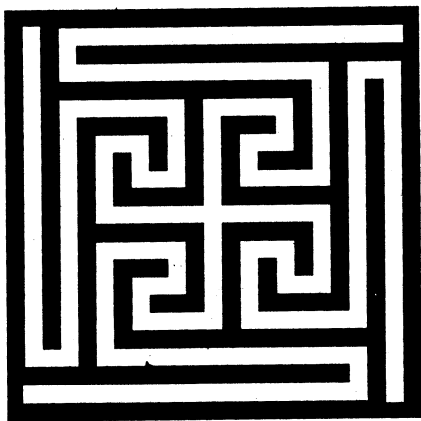
अन्ते वाचक वर्गने नम्र विनंति करीए छीए के प्रमादवश आमां कोई त्रुटीओ रही गई होय तो सूचित करशो जेथी पुनरावृत्तिमां सुधारो वधारो करी शकीशुं.

- लि. श्री चारित्ररत्न फा. चे. ट्रस्टवती

श्री सोमचंद भाणजी लालका

श्री जेन्तीलाल जेठाभाई मैशेरीना

सादर जयजिनेंद्र

चैत्यवंदन भाष्य - पद्यानुवाद

नमुं जिनने गोयम गुरु जेवा श्री गुणसूरिने वंदन करुं,
भाष्य त्रयमां चैत्य भाष्यने संक्षिप्तमां गुर्जर पद्ये रचुं.
चैत्यवंदन लघु भाष्यनी देवेन्द्रसूरिनी रचना छे,
चैत्यवंदन महाभाष्यनी शान्तिसूरिनी रचना छे.
सर्वज्ञने वंदन करीने टीका भाष्य चूर्णिने आगमो,
चैत्यवंदन कहीश आधारे तीर्थकर कहे ते आत्मागमो.
सूत्र रचना अनंतरागम गणधरोथी ए रचाय छे,
त्रीजुं परंपरागम जाणो सत्पुरुषोथी ए रचाय छे.

१

२४ मुख्य द्वारो

त्रिक अभिगम दिशास्थिति अवग्रह वंदना प्रणिपात छे,
नमस्कार अक्षरो पदो संपदा दंडक अधिकार वंदनीय छे.
स्मरणीय जिनेश्वरोनी स्तुति निमित्त हेतु आगार दोषो२०,
काउसगग प्रमाण स्तवन चैत्यवंदन आशातना त्याग जोशो.

२-४

१ दश त्रिक

दश त्रिक आदि चोवीश द्वारो बे हजार चुमोत्तेर स्थानो छे,

तेनो विस्तार संक्षिप्तमां हवे एने क्रमथी कहेवाय छे. ५

निस्सिहि प्रदक्षिणा प्रणाम पूजा अवस्था त्रण दिशा गणो,
प्रमार्जना वर्णादिक मुद्रा प्रणिधानादि त्रण त्रण जाणो. ६-७

निस्सिहि

त्रण स्थाने निस्सिहि कहेवाय गभारे त्रण प्रदक्षिणा थाय,
अचलगच्छना सित्तेर बोलमां त्रिक तरीके आ बे न मनाय.

प्रणाम त्रिक

त्रीजुं प्रणाम त्रिक कहे छे अंजलि अर्धावनत जणाय,
पंचांग प्रणाम त्रीजुं कहे छे जेनाथी पांच अंगो नमाय. ८-९

पूजा त्रिक

अंग अग्र भावपूजाने जाणो पंच अष्ट सर्व प्रकारे छे,
अंगपूजा विघ्नोपशामिका अग्र अभ्युदयसाधनी छे.
निर्वृत्तिकारिणी भावपूजा ए मोक्ष फळने आपनारी छे,
सत्तर एकवीश चोसठ नव्वाणुं अनेक प्रकारे गणावी छे. १०

अवस्था त्रिक - दिशिनिरीक्षणवर्जन त्रिक

पिंडस्थ ते छद्मस्थपणुं छे पदस्थ केवलि गणाय छे,
रुप रहित ते सिद्धपणुं छे स्नान पूजा प्रथम गणाय छे.

ચૈત્યવંદન ભાષ્ય - પદ્યાનુવાદ

પ્રાતિહાર્યથી કેવલિપણું છે સિદ્ધાવસ્થા પર્યંક કાયોત્સર્ગે છે,
પ્રભુ સન્મુખ દૃષ્ટિ સ્થાપીને બાકી ત્રણ દિશાને ત્યાગે છે. ૧૧-૧૩
પ્રણિધાન ચૈત્ય મુનિવંદન પ્રાર્થના સ્વરૂપને કહેજી,
વર્ણાદિ ત્રિક, મુદ્રા ત્રિક, પ્રણિધાન ત્રિક
પ્રમાર્જના વર્ણ મુદ્રા ત્રિક જાણો શબ્દ અર્થ પ્રતિમા વચ્ચાણોજી,
યોગ જિન મુક્તાશુક્તિ જાણો વિસ્તાર એનો ગ્રંથમાં જાણોજી.
પ્રણિધાન ચૈત્ય મુનિ વંદન પ્રાર્થના સ્વરૂપને કહેજી,
મન વચ કાયાનું એકાગ્રપણું પ્રણિધાન ત્રિક એ લહેજી. ૧૪-૧૯

(૨) પાંચ અભિગમો

હવે પાંચ અભિગમને જાણો સચિત્ત ત્યાગ અચિત્ત અત્યાગ,
મનની એકાગ્રતાને અંજલિ એક શાટિ ઉત્તરાસંગ રાગ.
તલવાર છત્ર મોજડી મુગુટ ચામર પાંચમુ રાજચિહ્ન છે,
ઉઘાડે મસ્તકે પ્રભુજી પાસે ન જવાની રીત તો પ્રસિદ્ધ છે. ૨૦-૨૧

અવગ્રહ

પુરુષો જમણે સ્ત્રીઓ ડાબે રહીને પ્રભુને વંદન કરે છે,
જઘન્યે નવ ઉત્કૃષ્ટે સાઠ હાથ બાકીના મધ્યમ ગણાય છે.
અન્ય મતે અડધા હાથથી સાઠ બાર અવગ્રહ ગણાય છે,

ચૈત્યવંદન ભાષ્ય - પદ્યાનુવાદ

પાંચમું દ્વાર ચૈત્યવંદનાને ત્રણ પ્રકારે ગણાવાયા છે. ૨૨

ત્રણ પ્રકારે ચૈત્યવંદન

જઘન્યે નમસ્કારને જાણો દંડક સ્તુતિ યુગલે મધ્યમ,
ચાર સ્તુતિને સ્તવને જાણો પ્રણિધાને ઉત્કૃષ્ટ ચૈત્યવંદન.

અન્ય મતે આચાર્યો કહે છે એક નમુત્યુણં એ જઘન્ય છે,
બે કે ત્રણ મધ્યમને જાણો ચાર કે પાંચ એ ઉત્કૃષ્ટ છે. ૨૩-૨૪

પંચાંગ પ્રણિપાત, સ્તુતિ, અક્ષર, પદ, સંપદા

છટ્તું પ્રણિપાત સાતમું દ્વાર નમસ્કારને કહેવાય છે,
જમીનને પાંચ અંગ અડતાં પંચાંગ પ્રણિપાત કહેવાય છે.

એક બે એકસો આઠ સ્તુતિથી નમસ્કાર પ્રભુને કરાય છે, ૨૫
સોઁસો સુહતાલીશ અક્ષરો પદો સંપદાઓ ગ્રંથથી ભણાય છે. ૨૬-૪૦

આઠ નવ દશ દ્વારને જાણો તપાગચ્છની માન્યતા જણાય,
અન્ય ગચ્છની માન્યતા જાણો એ પ્રમાણે આ ગ્રંથ ભણાય.

પાંચ દંડક - અધિકાર

અગ્યાર દ્વારે પાંચ દંડક જાણો શક્ર ચૈત્ય નામ શ્રુત સિદ્ધ છે,
બે એક બે બે પાંચ પ્રમાણે બારદ્વાર બાર અધિકારે છે. ૪૧

चैत्यवंदन भाष्य - पद्यानुवाद

चार वंदनीय

प्रथम पदोने स्तवना जाणो बेंतालीशथी आठ गाथामां, ४२-४९
जिन मुनि अने श्रुत सिद्धा करवा चारेने वंदना.

चार प्रकारे जिनेश्वरो

नाम स्थापना द्रव्यने भाव चारे प्रकारना जिनेश्वरो छे,
सम्यग् देवता माटे जणाय ए स्मरण करवा योग्य छे. ५०

चार प्रकारना जिनेश्वरोनुं स्वरूप

प्रभुनुं नाम नाम जिन छे प्रभु प्रतिमा स्थापना जिन छे,
प्रभुनो आत्मा द्रव्य जिन छे समवसरण भाव जिन छे. ५१

चार स्तुतिओ

चार स्तुतिमां एक मुख्य जिननी बीजी सर्व जिननी जणाय,
त्रीजी ज्ञाननी चोथी देवनी एम स्तुतिनी रचना कराय. ५२

आठ निमित्त, बार हेतु, सोळ आगार, १९ दोष

सत्तर द्वारे छे आठ निमित्तो कायोत्सर्ग बार कारणे कराय,
कायोत्सर्गे बार सोळ आगार ओगणीश दोषो ग्रन्थे जणाय.

काउसगग प्रमाण, स्तवन

एकवीश द्वारे पचीस श्वासोश्वास कायोत्सर्गनुं माप गणाय,

ચૈત્યવંદન ભાષ્ય - પદ્યાનુવાદ

ગંભીર મધુરે સ્તવન ગાતા બાવીશ દ્વાર અહીં પૂર્ણ જણાય. ૫૩-૫૮

સાત ચૈત્યવંદન

ત્રેવીશ દ્વારે સાત ચૈત્યવંદન ગૃહસ્થને પળ જણાવ્યું છે,
જઘન્યે ત્રણ ચૈત્યવંદન ત્રિકાલ પૂજાને ગણાવ્યું છે.

દશ આશાતના

ચોવીશમા દ્વારે દશ આશાતના ટાલો તમે જિનમંદિરમાં,
દેવવંદન કરો મોક્ષને પામો દેવેન્દ્રસૂરિ કહે મનમંદિરમાં. ૫૯-૬૦
આર્યરક્ષિતસૂરિ સિત્તેર બોલમાં આગમ અનુસારે નિષેધ જાણો,
ફલ નૈવેદ્ય દિપક પૂજાને તથા અષ્ટપ્રકારીને ન ગણો.
નિસ્સિંહી પ્રદક્ષિણા સંપદાને ત્રિકને ન ગણવા કહે છે,
સંશોધનના વિષયો આ બધા અભ્યાસ માંગી લેતા જણાય છે.

કલ્લશ

ચૈત્ય સ્તવને સંક્ષિપ્તે રચ્યું તલાસરીના મલ્લિધામમાં,
વીરચંદ નરશી પરિવારે ભક્તિ કરી ખૂબ આનંદમાં.
આર્ય કલ્યાણ ગૌતમ ગુણસૂરિ ગુરુદેવોની કૃપા જણાય છે,
બે હજાર બાંસઠે રચના સર્વોદયથી કરાય છે.

इति चैत्यवंदन भाष्यनो गुर्जर भाषामय पद्यानुवाद संपूर्ण

चैत्यवंदन भाष्य

- वंदित्तु वंदणिज्जे, सव्वे चिइ-वंदणाऽऽइसु-वियारं;
बहु-वित्ति-भास-चुण्णि, सुयाऽणुसारेण वुच्छामि. १
- दहतिग अहिगमपणगं, दुदिसि तिहुग्गह तिहा उ वंदणया;
पणिवाय नमुक्कारा, वन्ना सोलसय सीयाला. २
- इगसीइसयं तु पया, सगनउई संपयाओ पण दंडा;
बार अहिगार चउ-वंदणिज्ज सरणिज्ज चउह-जिणा. ३
- चउरो थुई निमित्तट्ठ, बार हेऊ अ सोल आगारा;
गुणवीसदोस उस्सग्ग-माणं थुत्तं च सगवेला. ४
- दस-आसायण-चाओ, सव्वे चिइ-वंदणाइ ठाणाइं;
चउवीस दुवारेहिं, दु-सहस्सा हुंति चउसयरा. ५
- तिन्नि निसीही तिन्नि उ, पयाहिणा तिन्नि चेव य पणामा;
तिविहा पूया य तहा, अवत्थतिय भावणं चेव. ६
- तिदिसिनिरिक्खण-विरई, पयभूमिपमज्जणं च तिक्खुत्तो;
वन्नाऽऽइ-तियं मुद्दा, तियं च तिविहं च पणिहाणं. ७

चैत्यवंदन भाष्य मूल

घर-जिणहर जिणपूया, वावारच्चायओ निसीहितिंगं; अग्गद्वारे मज्झे, तइया चिइवंदणासमए.	८
अंजलिबद्धो अद्धो-णओ अ पंचंगओ अ तिपणामा; सव्वत्थ वा तिवारं, सिराइनमणे पणामतियं.	९
अंगऽग्ग-भाव-भेया, पुप्फाहार-थुईहिं पूयतिंगं; पंचुवयारा अट्ठोवयार सव्वोवयारा वा.	१०
भाविज्ज अवत्थतियं, पिंडत्थ पयत्थ रूवरहिअत्तं; छउमत्थ केवलित्तं, सिद्धत्तं चेव तस्सत्थो.	११
न्हवणच्चगेहिं छउमत्थ, वत्थ पडिहारगेहिं केवलियं; पलियंकुस्सग्गेहि अ, जिणस्स भाविज्ज सिद्धत्तं.	१२
उड्ढा-ऽहोतिरिआणं, तिदिसाण निरिक्खणं चइज्जहवा; पच्छिम-दाहिण-वामाण, जिणमुहन्नत्थ-दिट्ठि-जुओ.	१३
वन्नतियं वन्नत्था-ऽऽलंबणमालंबणं तु पडिमाई; जोग-जिण-मुत्तसुत्ती-मुद्धा-भेएण मुद्धतियं.	१४
अन्नन्नंतरिअंगुलि-कोसा-ऽऽगारेहि दोहिं हत्थेहिं; पिट्ठोवरि कुप्पर-संठिएहिं तह जोग-मुद्धत्ति.	१५

चैत्यवंदन भाष्य मूल

चत्तारि अंगुलाइं, पुरओ ऊणाइं जत्थ पच्छिमओ;	
पायाणं उस्सग्गो, एसा पुण होइ जिणमुद्दा.	१६
मुत्तासुत्ती मुद्दा, जत्थ समा दोवि गब्भिआ हत्था;	
ते पुण निलाड-देसे लग्गा अन्ने अलग्गत्ति.	१७
पंचंगो पणिवाओ, थय-पाढो होइ जोगमुद्दाए;	
वंदण जिणमुद्दाए, पणिहाणं मुत्तसुत्तीए.	१८
पणिहाण-तिगं चेइअ-मुणि-वंदण-पत्थणा सरूवं वा;	
मण-वय-काएगत्तं, सेस-तिगतथो य पयडुत्ति.	१९
सच्चित्तदव्वमुज्झण-मच्चित्तमणुज्झणं मणेगत्तं;	
इगसाडि उत्तरासंगु, अंजली सिरसि जिण दिट्ठे.	२०
इअ पंचविहाऽभिगमो, अहवा मुच्चंति रायचिण्हाइं;	
खग्गं छत्तोवाणह, मउडं चमरे अ पंचमए.	२१
वंदंति जिणे दाहिण, दिसिट्ठिआ पुरिस वामदिसि नारी;	
नवकर जहन्नु सट्ठिठकर, जिट्ठ मज्झुग्गहो सेसो.	२२
नमुक्कारेण जहन्ना, चिइवंदण मज्झ दंड-थुइ-जुअला;	
पण दंड थुइ-चउक्कग, थयपणिहाणेहिं उक्कोसा.	२३

चैत्यवंदन भाष्य मूल

अत्रे बिंति इगेणं, सक्कत्थएणं जहन्न वंदणया;	
तद्दुग-तिगेण मज्झा, उक्कोसा चउहिं पंचहिं वा.	२४
पणिवाओ पंचंगो, दो जाणू करदुगुत्तमंगं च;	
सुमहत्थ-नमुक्कारा, इग दुग तिग जाव अट्ठसयं.	२५
अडसट्ठि अट्ठवीसा, नवनउयसयं च दुसय-सगनउया;	
दोगुणतीस दुसट्ठा, दुसोल अडनउयसय दुवन्नसयं.	२६
इय नवकार-खमासमण, इरिय-सक्क-त्थयाऽऽइ-दंडेसु;	
पणिहाणेसु अ अदुरुत्त-वन्न सोलसय सीयाला.	२७
नव बत्तीस तिच्चीसा, तिचत्त अडवीस सोल वीस पया;	
मंगल-इरिया-सक्कत्थयाइसु एगसीइसयं.	२८
अट्ठट्ठ नवट्ठ य अट्ठवीस, सोलस य वीस वीसामा;	
कमसो मंगल इरिया सक्कत्थयाऽऽईसु सग-नउइ.	२९
वन्नऽट्ठसट्ठि नव पय, नवकारे अट्ठ संपया तत्थ;	
सग संपय पय तुल्ला, सतरक्खर अट्ठमी दु पया.	३०
पणिवाय अक्खराइं, अट्ठावीसं तहा य इरियाए;	
नव-नउयमक्खर-सयं, दुतीस पय संपया अट्ठ.	३१

चैत्यवंदन भाष्य मूल

- दुग दुग इग चउ इग पण, इगार छग इरिय-संपयाइ पया;
इच्छा इरि गम पाणा, जे मे एगिंदि अभि तस्स. ३२
- अब्भुवगमो निमित्तं, ओहेअर-हेउ संगहे पंच;
जीवविराहण-पडिक्कमण, भेयओ तिन्नि चूलाए. ३३
- दु ति चउ पण पण पण दु, चउ ति पय सक्कत्थय संपयाइपया;
नमु आइग पुरिसो लोगु, अभय धम्म-ऽप्प-जिण सव्वं. ३४
- थोअव्व संपया ओह, इयर-हेऊवओग तद्धेऊ;
सविसेसुवओग सरूव, हेउ नियसम-फल य मुक्खे. ३५
- दो सगनउआ वण्णा, नवसंपय पय तितीस सक्कत्थए;
चेइयथयट्ठ-संपय, तिचत्त पय वण्ण-दुसयगुणतीसा. ३६
- दु छ सग नव तिय छच्चउ, छप्पय चिइ संपया पया पढमा;
अरिहं वंदण सद्धा, अन्न सुहुम एव जा ताव. ३७
- अब्भुवगमो निमित्तं, हेऊ इग-बहु-वयंत आगारा;
आगंतुग आगारा, उस्सग्गावहि सरूवट्ठ. ३८
- नामथयाइसु संपय, पयसम अडवीस सोल वीस कमा;
अदुरुत्त-वण्ण दोसट्ठ, दुसयसोल-ट्ठनउअसयं. ३९

चैत्यवंदन भाष्य मूल

पणिहाणि दुवन्नसयं, कमेण सग ति चउवीस तित्तीसा;	
गुणतीस अट्ठवीसा, चउती-सिगतीस बार गुरु वण्णा.	४०
पणदंडा सक्कत्थय, चेइअ नाम सुअ सिद्धत्थय इत्थ;	
दो इग दो दो पंच य, अहिगारा बारस कमेण.	४१
नमु जेअ य अरिहं लोग, सव्व पुक्ख तम सिद्ध जो देवा;	
उज्जिं चत्ता वेआवच्चग अहिगार पढमपया.	४२
पढम-हिगारे वंदे, भावजिणे बीयए उ दव्वजिणे;	
इगचेइय-ठवण जिणे, तइय चउत्थंमि नामजिणे.	४३
तिहुअण-ठवण जिणे पुण, पंचमए विहरमाण जिण छट्ठे;	
सत्तमए सुयनाणं, अट्ठमए सव्वसिद्ध थुई.	४४
तित्थाहिव-वीरथुइ, नवमे दसमे य उज्जयंत-थुई;	
अट्ठावयाई इगदिसि, सुदिट्ठि सुर-समरणा चरिमे.	४५
नव अहिगारा इह ललिअवित्थरा-वित्तिमाइ अणुसारा,	
तिण्णि सुय-परंपरया, बीओ दसमो इगारसमो.	४६
आवस्सयचुण्णीए, जं भणियं सेसया जहिच्छाए;	
तेणं उज्जिताइ वि, अहिगारा सुयमया चेव.	४७

चैत्यवंदन भाष्य मूल

बीओ सुयत्थयाइ, अत्थओ वन्निओ तहिं चेव;	
सक्कत्थयंते पढिओ, दव्वारिह-वसरि पयडत्थो.	४८
असद्धाइन्नणवज्जं, गीअत्थ-अवारिअंति मज्झत्था;	
आयरणा विहु आणत्ति, वयणओ सुबहु मन्नंति.	४९
चउवंदणिज्ज जिण मुणि, सुय सिद्धा इह सुराई सरणिज्जा;	
चउह जिणा नाम ठवण, दव्व भाव जिण-भेएणं.	५०
नामजिणा जिणनामा, ठवणजिणा पुण जिणिंदपडिमाओ;	
दव्वजिणा जिणजीवा, भावजिणा समवसरणत्था.	५१
अहिगय-जिण-पढमथुई, बीया सव्वाण तईअ नाणस्स;	
वेयावच्चगराणं, उवओगत्थं चउत्थ थुई.	५२
पावखवणत्थ इरिआइ, वंदणवत्तिआई छ निमित्ता;	
पवयणसुर सरणत्थं, उस्सग्गो इअ निमित्तट्ठ.	५३
चउ तस्स उत्तरीकरण, पमुह सद्धाइआ य पण हेऊ;	
वेयावच्चगरत्ताई, तिन्नि इअ हेउ बारसगं.	५४
अन्नत्थयाई बारस, आगारा एवमाइया चउरो;	
अगणी पणिंदिछिंदण, बोही-खोभाई डक्को य.	५५

चैत्यवन्दन भाष्य मूल

- घोडग लय खंभाई, मालु-द्धी निअल सबरि खलिण वहू;
लंबुत्तर थण संजई, भमुहंगुलि वायस कविट्ठो. ५६
- सिरकंप मूअ वारुणी, पेहत्ति चइज्ज दोस उस्सग्गे;
लंबुत्तर थण संजइ, न दोस समणीण सवहु सड्ढीणं. ५७
- इरि-उस्सग्गपमाणं, पणवीसुस्सास अट्ठ सेसेसु;
गंभीर-महुर-सद्धं, महत्थजुत्तं हवइ थुत्तं. ५८
- पडिकमणे चेइय जिमण, चरिम पडिकमण सुअण पडिबोहे;
चिइवंदण इअ जइणो, सत्त उ वेला अहोरत्ते. ५९
- पडिकमओ गिहिणोवि हु, सगवेला पंचवेल इअरस्स;
पूआसु तिसंझासु अ, होइ तिवेला जहन्नेणं. ६०
- तंबोल पाण भोयण-वाणह मेहुन्न सुअण निट्ठवणं;
मुत्तुच्चारं जूअं, वज्जे जिणनाह जगइए. ६१
- इरि नमुक्कार नमुत्थुण, अरिहंत थुइ लोग सत्त्व थुई पुक्ख;
थुई सिद्धा वेआ थुई, नमुत्थु जावंति थय जयवी. ६२
- सब्बोवाहि विसुद्धं, एवं जो वंदए सया देवे;
देविंदविंद महिअं, परमपयं पावइ लहुं सो. ६३.

इति चैत्यवन्दन भाष्य संपूर्ण

चैत्यवंदन भाष्य अंगेनी कृतिओनी सूचि

कृति नाम	कर्ता नाम
भाष्यत्रय	दवेन्द्रसूरि
भाष्यत्रय-(सं.)टीका	अज्ञात जैनश्रमण
भाष्यत्रय-(सं.)अवचूरि	सोमसुंदरसूरि
भाष्यत्रय-(सं.)अवचूरि	अज्ञात जैनश्रमण
भाष्यत्रय-(गु.)विशेषार्थ	चदुलाल न्हानचंद
भाष्यत्रय-(गु.)भावार्थ	ज्ञानविमलसूरि
भाष्यत्रय-(गु.)शब्दार्थ	खमशंकर लक्ष्मीशंकर वर्द्धमानकर
भाष्यत्रय-(मा.गु.)विवरण	धर्मरत्नसूरि-शिष्य
भाष्यत्रय-(गु.)विवेचन	अमरलाल पुरषोत्तमदास
चैत्यवंदनादिभाष्यत्रय-(गु.)विवेचन	कर्पूरविजय
भाष्यत्रय-(मा.गु.)बालावबोध	ज्ञानविमलसूरि
भाष्यत्रय-(मा.गु.)बालावबोध	अज्ञात जैनश्रमण
भाष्यत्रय-(मा.गु.)टबार्थ	भगवानजी करमचंदजी
भाष्यत्रय-(मा.गु.)टबार्थ	लावण्यविजय

चैत्यवंदन भाष्य अंगेनी कृतिओनी सूचि

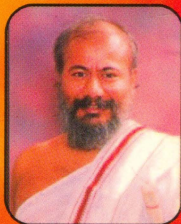
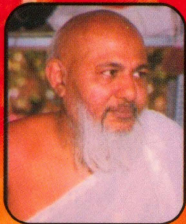
भाष्यत्रय-(प्रा.अमा.गु.)अर्थयंत्र पदार्थविवरण	सुखसागर
भाष्यत्रय-(हिं.)विवेचन	रत्नसेनविजय
भाष्यत्रय-(गु.)अर्थ	हेमचंद्रसूरि
गुरुवंदनभाष्य-(गु.)भावार्थ	चंदुलाल
गुरुवंदनभाष्य-(हिं.)अनुवाद	प्रतापमलजी सेठिया
गुरुवंदनभाष्य-(गु.)छंदोबद्धअनुवाद	सुशीलविजय
गुरुवंदनभाष्य-(गु.)संक्षिप्त सार	सुशीलविजय

શ્રી ચારિત્રરત્ન ફા. ચે. ટ્રસ્ટના પ્રકાશનો

- ➔ 500 પૂજનપ્રતો
- ➔ 135 6 ભાષાના કથાગ્રન્થો (અપ્રાપ્ય)
- ➔ 350 અપ્રગટ ગ્રન્થો હસ્તપ્રતોમાંથી લખાઈ ગયા છે
- ➔ 45 આગમગ્રન્થો (અપ્રાપ્ય)
- ➔ 120 સામયિકમાં સ્વાધ્યાય કાવ્યકૃતિઓ
(ક્રમસર છપાય છે)
- ➔ 25 અચલગચ્છેશ પૂ. આ. કલ્યાણસાગરસૂરિ
તથા પૂ. આ. વિદ્યાસાગરસૂરિ રચિત સ્તોત્ર
આધારે ખંડાન્વય-દંડાન્વય
- ➔ 75 પૂ. અચલગચ્છેશ તથા આચાર્ય મ.,
સાધુ ભગવંતના સંસ્કૃતમાં જીવનચરિત્રો

શ્રી ચારિત્રરત્ન ફા. ચે. ટ્રસ્ટ તરફથી ૨૫૦૦ ગ્રન્થો પ્રકાશિત કરવાની ભાવના છે. હાલ ૧૨૫૦ ગ્રન્થોની ફાલક આપી છે. લેખક 'શ્રી પાર્શ્વ' નું સાહિત્ય ક્રમસર પ્રકાશિત કરવાની ભાવના છે.

॥ ઉદયો ભવતુ સર્વેષામ્ ॥

શ્રી ગુણસાગરસૂરીશ્વરજી ન.રા.નો સર્વોચ્છનો પરિવાર
પિપ્પિયાદાગરામ

